

УДК 330.341.1:004.738.5:338.2

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V57(2026)-20

Міщенко В. А., підприємець, м. Полтава, Україна

ORCID: 0009-0007-5853-299X

e-mail: 68mishenko@gmail.com

Стратегії адаптації національних економічних екосистем до викликів глобальної цифрової трансформації

Анотація. У статті досліджено особливості адаптації національних економічних екосистем до сучасних викликів глобальної цифрової трансформації. Визначено ключові фактори цифровізації економічного середовища, проаналізовано вплив цифрових технологій на розвиток держави, бізнесу та суспільства. Обґрунтовано необхідність формування комплексних стратегій адаптації економічних систем до умов цифрової економіки з урахуванням технологічних, інституційних і соціально-економічних змін. Розкрито значення цифрової інфраструктури, інноваційного потенціалу, людського капіталу, розвитку цифрових компетентностей та цифрового управління у забезпеченні конкурентоспроможності національної економіки. Доведено, що ефективна цифрова трансформація економічних екосистем потребує системного підходу, який поєднує технологічні, інституційні, соціальні та безпекові компоненти. Запропоновано напрями підвищення стійкості національних економік в умовах глобальної цифровізації, зокрема шляхом розвитку інноваційної екосистеми, удосконалення державної політики цифрового розвитку та зміцнення міжнародного співробітництва у сфері цифрових технологій.

Ключові слова: цифрова трансформація; економічна екосистема; цифрова економіка; інновації; цифровізація; цифрова інфраструктура; національна економіка; цифрові стратегії.

Mishchenko Volodymyr, Entrepreneur, Poltava, Ukraine

Strategies for the Adaptation of National Economic Ecosystems to the Challenges of Global Digital Transformation

Abstract. Introduction. The rapid development of digital technologies has become one of the most influential factors in shaping the modern global economy. Digital transformation affects all sectors of economic activity, including production, finance, public administration, trade, and labor relations. In an era of increasing globalization and technological competition, national economic ecosystems must adapt to new digital realities. Implementing artificial intelligence, cloud technologies, big data, digital platforms, and automated systems significantly changes traditional economic interaction and management models. At the same time, digitalization creates opportunities for economic growth and innovation, as well as risks related to cybersecurity, digital inequality, technological dependence, and labor market transformation.

Purpose. This article studies strategies for adapting national economic ecosystems to the challenges of global digital transformation, determining the key mechanisms for increasing their competitiveness and resilience in the digital economy. Particular attention is given to the roles of digital infrastructure, innovation systems, human capital, and digital governance in ensuring sustainable economic development.

Results. The study identifies the main challenges of digital transformation for national economies. These challenges include uneven technological development, increasing cyber threats, the transformation of employment structures, and the growing influence of global digital platforms. The study substantiates that effectively adapting to digital transformation requires a comprehensive, systemic approach that combines technological modernization, institutional reforms, innovation support, and digital skills development. The research shows that national economic ecosystems' competitiveness largely depends on the level of digital infrastructure development, the efficiency of public digital governance, and society's ability to adapt to technological changes. The study proposes strategic directions for strengthening the resilience of national economies in the context of global digitalization.

Conclusions. Digital transformation has been established as a key factor in the long-term development of national economies and their integration into the global economic space. Successful adaptation to digital challenges requires the coordinated interaction of the state, businesses, educational institutions, and society. Implementing effective digital strategies increases economic stability, innovation, and international competitiveness. Further research should focus on digital sovereignty, artificial intelligence regulation, and mechanisms for reducing digital inequality.

Keywords: digital transformation; economic ecosystem; digital economy; innovation; digitalization; digital infrastructure; national economy; digital strategies.

JEL Classification: O14; O33; F63; L86; H11.

¹Стаття надійшла до редакції: 22.06.2026

Received: 22 June 2026

Постановка проблеми. Глобальна цифрова трансформація сьогодні є одним із ключових факторів, що визначають напрям розвитку світової економіки у XXI столітті. Поширення цифрових технологій, штучного інтелекту, хмарних сервісів, автоматизованих систем та цифрових платформ глибоко змінює не лише способи виробництва й обміну, а й загальну логіку функціонування економічних систем. У результаті економічні відносини дедалі більше переходять у цифровий простір, де головними ресурсами стають дані, технології та здатність до інновацій [2].

У таких умовах національні економічні екосистеми змушені постійно адаптуватися до нових глобальних викликів. Рівень цифрового розвитку країни безпосередньо впливає на її економічну стійкість, інвестиційну привабливість, інноваційний потенціал та можливості інтеграції у світові ринки. Водночас цифровізація формує складне поєднання можливостей і ризиків, які потребують виваженого та системного підходу до управління економічними процесами [3].

З одного боку, цифрова трансформація сприяє зростанню продуктивності, розвитку нових бізнес-моделей, розширенню доступу до ринків і прискоренню інноваційних процесів. З іншого боку, вона посилює проблеми цифрової нерівності, кіберзагроз, монополізації цифрових платформ та трансформації структури зайнятості. Крім того, посилюється залежність національних економік від глобальних технологічних корпорацій, що створює виклики для економічного суверенітету та стабільності розвитку [4].

Проблема полягає в тому, що традиційні механізми регулювання та управління економікою вже не відповідають швидкості й масштабам цифрових змін. Це вимагає оновлення підходів до формування економічної політики, інституційного середовища та стратегій розвитку, які враховували б специфіку цифрової економіки й динаміку технологічного прогресу [5].

Національні економічні екосистеми сьогодні стикаються з комплексом взаємопов'язаних викликів, серед яких: нерівномірний розвиток цифрової інфраструктури, недостатній рівень цифрових компетентностей населення, технологічна залежність, зростання кіберризиків, структурні зміни на ринку праці, низький рівень інтеграції бізнесу в цифрове середовище та інституційна неготовність до цифрової трансформації [3].

Особливо складною є ситуація у країнах із трансформаційною економікою, де цифровізація відбувається на тлі обмежених ресурсів, економічних дисбалансів та нестабільного інституційного середовища. За таких умов відсутність цілісної стратегії цифрової адаптації може призвести до посилення залежності від зовнішніх технологічних

центрів і втрати конкурентних позицій на міжнародному рівні [4].

Сучасні економічні екосистеми функціонують у середовищі високої технологічної динаміки, що потребує нових форм взаємодії між державою, бізнесом, науковими установами та суспільством [1]. Саме тому актуалізується потреба в розробленні науково обґрунтованих стратегій адаптації національних економічних екосистем до умов глобальної цифрової трансформації, які забезпечуватимуть їхню конкурентоспроможність, стійкість і здатність до довгострокового розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання цифрової трансформації економіки сьогодні належить до найбільш активно досліджуваних напрямів у сучасній економічній науці. У центрі уваги науковців перебувають цифрові екосистеми, нові моделі інноваційного розвитку, процеси цифровізації бізнесу та підходи до адаптації економічних систем у контексті технологічних змін.

У сучасних дослідженнях економічна екосистема розглядається як система взаємопов'язаних учасників, які функціонують у спільному середовищі та спільно створюють економічну цінність. Зокрема, М. G. Jacobides, С. Cennamo та А. Gawer обґрунтовують екосистемний підхід до аналізу взаємодії між суб'єктами економічних відносин, акцентуючи увагу на ролі координаційних механізмів і мережевої взаємодії [1]. При цьому ключову роль у розвитку сучасних економічних екосистем відіграють цифрові платформи, інформаційні мережі та інструменти інтеграції учасників ринку.

У науковій літературі підкреслюється, що цифрова трансформація не зводиться лише до впровадження окремих технологій. Вона охоплює комплексні зміни бізнес-моделей, управлінських підходів та організаційної культури підприємств. Так, J. P. Hausberg та інші дослідники визначають цифрову трансформацію як багатовимірний процес, що впливає на стратегічний розвиток організацій та їх здатність адаптуватися до технологічних змін [2]. Подібні висновки наведено у дослідженні А. Hanelt та співавторів, де акцентовано увагу на взаємозв'язку цифровізації, організаційних змін і формування нових стратегій розвитку [3].

Окремий напрям наукових досліджень становить формування механізмів управління цифровими змінами. Наголошується на необхідності стратегічного підходу до цифрової трансформації та інтеграції цифрових технологій у ключові сфери економіки, включаючи державне управління, фінансову систему, промисловість і торгівлю [3]. Водночас G. Mann, S. Karanasios та С. F. Breidbach акцентують увагу на необхідності ефективної координації учасників цифрових бізнес-екосистем і ролі управлінських механізмів у забезпеченні результативності трансформаційних процесів [4].

Сучасні дослідження також підтверджують взаємозв'язок цифрової трансформації зі сталим економічним розвитком. G. George та S. J. D. Schillebeecx розглядають цифровізацію як важливий чинник підвищення ефективності використання ресурсів, розвитку інновацій та забезпечення довгострокової конкурентоспроможності економічних систем [5].

Окрему увагу приділено питанням оцінювання цифрової економіки, розвитку цифрової інфраструктури та формуванню державних цифрових стратегій. N. K. Nappa досліджує підходи до оцінювання цифрової готовності економік і наголошує на необхідності використання комплексної системи показників для визначення рівня цифрового розвитку [6].

Важливий напрям сучасних досліджень становить цифровізація окремих секторів економіки. Дослідження цифровізації підприємництва та торговельних систем свідчать, що цифрові платформи й електронна комерція істотно змінюють механізми ринкової взаємодії, поведінку споживачів і формують нові бізнес-моделі [7]. Фінансовий сектор також зазнає суттєвих трансформацій у результаті цифровізації: з одного боку, це створює нові можливості для розвитку фінансових послуг, а з іншого – посилює ризики для фінансової стабільності та безпеки банківських систем [8].

Поведінкові аспекти цифрової економіки є ще одним важливим напрямом досліджень. Науковцями аналізуються зміни у взаємодії між споживачами та бізнесом, а також трансформація моделей споживчої поведінки під впливом цифрових технологій [9].

У контексті відновлення економіки актуальними є дослідження, присвячені трансформації економічного потенціалу підприємств та їх інтеграції до європейського цифрового простору [10]. Паралельно відбувається переосмислення маркетингових стратегій, які дедалі більше базуються на використанні цифрових платформ, аналітики даних та автоматизованих інструментів комунікації [11]. Окремий напрям становлять дослідження цифрового управління персоналом, комплаєнсу та цифрової етики як складових сучасного корпоративного управління [12].

Водночас, незважаючи на значну кількість наукових напрацювань, недостатньо дослідженими залишаються питання комплексної адаптації саме національних економічних екосистем до умов глобальної цифрової трансформації. Потребують подальшого опрацювання механізми узгодження технологічних, інституційних, соціальних та безпекових компонентів цифрового розвитку, а також формування стратегій, здатних забезпечити довгострокову стійкість економічних систем в умовах прискорених технологічних змін.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є дослідження стратегій, що дозволяють

національним економічним екосистемам адаптуватися до викликів глобальної цифрової трансформації, а також визначення підходів до забезпечення їхньої конкурентоспроможності та стійкого розвитку в умовах становлення цифрової економіки.

У процесі дослідження увага зосереджується на розкритті сутності цифрової трансформації економічних екосистем, визначенні її впливу на сучасні економічні процеси та виявленні ключових викликів, які цифровізація формує для національних економік, зокрема щодо структурних змін, технологічних ризиків, трансформації моделей управління та забезпечення цифрової безпеки.

Методологічною основою дослідження є системний та екосистемний підходи, що дозволяють розглядати національну економіку як сукупність взаємопов'язаних суб'єктів, інституцій і цифрових компонентів. Для досягнення поставленої мети використано методи аналізу та синтезу – для узагальнення наукових підходів до визначення сутності цифрової трансформації; порівняльного аналізу – для виявлення сучасних тенденцій та викликів цифровізації економічних систем; структурно-логічного узагальнення – для систематизації стратегічних напрямів адаптації національних економічних екосистем до умов глобальної цифрової трансформації.

Важливим аспектом дослідження є аналіз впливу цифрових технологій на функціонування економічних систем, а також визначення змін, які вони спричиняють у виробничій, фінансовій, інноваційній та управлінській сферах. На основі проведеного аналізу обґрунтовуються стратегічні напрями цифрової адаптації, спрямовані на забезпечення довгострокової стійкості економічних екосистем.

Окрему увагу приділено ролі інновацій, розвитку цифрової інфраструктури, формуванню людського капіталу та забезпеченню кіберстійкості як ключових факторів підвищення ефективності національних економік. У підсумку дослідження спрямоване на визначення підходів до зміцнення цифрової стійкості економічних систем та підвищення їх здатності адаптуватися до швидких технологічних змін.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Сутність цифрової трансформації економічних екосистем. Цифрова трансформація сьогодні розглядається як глибокий і багаторівневий процес змін в економіці, що відбувається під впливом впровадження сучасних цифрових технологій. Вона охоплює практично всі сфери економічної діяльності, поступово змінюючи традиційні підходи до управління, організації виробництва, комунікації між учасниками ринку та моделі споживчої поведінки.

У сучасних умовах економічні екосистеми функціонують як відкриті та взаємопов'язані структури, у межах яких взаємодіють держава, бізнес, наукові установи та суспільство [1]. Саме цифрові

технології виступають інструментом, що забезпечує більш тісну інтеграцію між цими учасниками та створює передумови для формування нових моделей економічної взаємодії і створення цінності.

Сучасна цифрова трансформація охоплює автоматизацію бізнес-процесів і управлінських функцій, активне використання великих масивів даних для прийняття рішень, впровадження технологій штучного інтелекту, розвиток електронної комерції та цифрових платформ, а також широке застосування хмарних рішень у різних секторах економіки. У сукупності ці зміни формують нову логіку функціонування економічних систем, у якій ключову роль відіграють швидкість оброблення інформації, доступність даних та рівень технологічної інтеграції.

Водночас поряд із позитивними ефектами цифрова трансформація створює нові виклики. Серед них можна виокремити посилення технологічної залежності, зростання цифрової нерівності між країнами та регіонами, а також виникнення додаткових ризиків у сфері кібербезпеки й захисту даних. Це потребує формування більш зважених підходів до управління процесами цифровізації та розроблення відповідних механізмів регулювання економічного розвитку.

Вплив цифрової трансформації на національні економічні системи. Глобальна цифровізація поступово змінює структуру національних економік та охоплює практично всі сфери економічної діяльності. Найбільш суттєві трансформації відбуваються у фінансовому секторі, торгівлі, промисловості, освіті та системі державного управління, де цифрові технології стають основою нових моделей взаємодії, організації процесів і розвитку.

У фінансовій сфері цифрові технології активно сприяють поширенню електронних платежів, розвитку цифрового банкінгу та формуванню сучасних фінансових платформ [8]. Це підвищує доступність і швидкість отримання фінансових послуг, однак водночас посилює ризики, пов'язані з кіберзлочинністю, захистом персональних даних та забезпеченням стабільності фінансової системи. У сфері торгівлі цифровізація стимулює розвиток електронної комерції та платформних бізнес-моделей [7].

Під впливом цифрових технологій змінюється логіка взаємодії між продавцями та покупцями: торговельні процеси стають більш автоматизованими, швидкими та орієнтованими на індивідуальні потреби споживачів. Це сприяє підвищенню рівня конкуренції, розширенню доступу підприємств до ринків та формуванню нових каналів збуту.

Важливі трансформації відбуваються також у сфері маркетингу, де цифрові технології змінюють підходи до аналізу ринку, комунікації зі споживачами та формування маркетингових стратегій [11]. Компанії отримують можливість точніше аналізувати поведінку клієнтів і використовувати отримані дані для

створення персоналізованих пропозицій, що сприяє підвищенню ефективності діяльності та зміцненню конкурентних позицій на ринку.

Ключові виклики цифрової трансформації. Одним із найбільш вагомих викликів сучасної цифрової трансформації є проблема цифрової нерівності. Рівень доступу до цифрових технологій у різних країнах і регіонах суттєво відрізняється, що формує нерівні передумови для економічного розвитку. У результаті посилюється глобальна економічна асиметрія, коли одні держави активно нарощують цифровий потенціал, тоді як інші залишаються на периферії технологічного розвитку [2; 6].

Не менш важливим викликом є забезпечення кібербезпеки. Розширення масштабів використання цифрових технологій супроводжується зростанням кількості кіберзагроз, спрямованих на державні інформаційні системи, бізнес-структури та фінансову інфраструктуру. За таких умов захист даних, стійкість цифрових систем та здатність протидіяти кіберзагрозам стають критично важливими складовими економічної безпеки держави, оскільки порушення їх функціонування можуть мати системні наслідки для економіки загалом [8].

Суттєві трансформації відбуваються і на ринку праці. Автоматизація виробничих процесів та розвиток технологій штучного інтелекту поступово змінюють структуру зайнятості. Частина традиційних професій втрачає актуальність, водночас зростає попит на цифрові компетентності та нові професійні навички. Це формує потребу в безперервному навчанні, підвищенні кваліфікації та перекваліфікації робочої сили, що стає однією з ключових умов збереження конкурентоспроможності економіки [3; 11].

Окремим стратегічним викликом є концентрація економічної влади в межах глобальних цифрових платформ. Такі компанії займають значну частку цифрових ринків, контролюють значні обсяги даних та впливають на механізми економічної взаємодії. Це створює ризики посилення залежності національних економік від транснаціональних технологічних корпорацій, що ускладнює формування власної цифрової політики та забезпечення економічного суверенітету [4; 5].

Стратегічні напрями адаптації економічних екосистем. Враховуючи визначені виклики цифрової трансформації, адаптація національних економічних екосистем потребує комплексного підходу, що передбачає одночасний розвиток технологічних, інституційних, соціальних та безпекових компонентів. Одним із ключових стратегічних напрямів є розвиток цифрової інфраструктури, оскільки саме вона формує основу функціонування сучасної цифрової економіки, забезпечуючи швидкий обмін даними, доступ до цифрових сервісів та стабільну роботу інформаційних систем. До основних елементів такої інфраструктури належать широкосмуговий Інтернет, хмарні

технології, дата-центри, цифрові платформи та мережі нового покоління, які в сукупності створюють технологічне середовище для розвитку економіки [2; 6].

Не менш важливим напрямом є розвиток людського капіталу, оскільки саме рівень цифрових компетентностей населення визначає здатність економіки адаптуватися до нових технологічних умов. Сучасні наукові підходи акцентують увагу на необхідності модернізації освітніх програм, розвитку STEM-напрямів, підвищенні цифрової грамотності та формуванні культури безперервного навчання як ключових факторів забезпечення конкурентоспроможності робочої сили в цифровій економіці [3; 11].

Важливу роль у процесі цифрової адаптації відіграє інноваційний розвиток. Підтримка стартапів, технологічних кластерів та інноваційного підприємництва сприяє швидшому реагуванню економічних систем на зміни зовнішнього середовища й формуванню нових джерел економічного зростання. У цьому контексті інноваційність розглядається як один із ключових чинників довгострокової стійкості національних економік [1; 5].

Таблиця 1 Ключові стратегії адаптації національних економічних екосистем до викликів цифрової трансформації

Стратегічний напрям	Основний зміст	Очікуваний економічний ефект	Основні ризики
Розвиток цифрової інфраструктури	Розширення широкосмугового Інтернету, впровадження технологій 5G, розвиток дата-центрів і хмарних сервісів	Підвищення рівня цифровізації економіки, розвиток електронної комерції, зростання інвестиційної привабливості	Висока вартість інфраструктурних проєктів, технологічна залежність
Формування цифрового людського капіталу	Розвиток цифрових компетентностей, STEM-освіти, програм підвищення кваліфікації та перекваліфікації	Підвищення продуктивності праці, зростання інноваційної активності, формування конкурентоспроможної робочої сили	Дефіцит кваліфікованих кадрів, міграція фахівців
Підтримка інноваційних екосистем	Розвиток стартапів, технологічних кластерів, інноваційного підприємництва та механізмів венчурного фінансування	Активізація інноваційної діяльності, створення нових робочих місць, формування нових джерел економічного зростання	Недостатній рівень фінансування, високі інноваційні ризики
Цифровізація державного управління	Розвиток електронного урядування, цифрових державних сервісів та автоматизація адміністративних процесів	Підвищення прозорості, ефективності управління та якості державних послуг	Кіберзагрози, недостатній рівень цифрової довіри
Забезпечення кібербезпеки	Захист критичної інфраструктури, цифрових даних та розвиток систем кіберзахисту	Підвищення цифрової стійкості економіки та рівня економічної безпеки держави	Зростання кількості та складності кібератак
Інтеграція до глобального цифрового простору	Розвиток міжнародного цифрового співробітництва, цифрової торгівлі та участі у глобальних цифрових мережах	Підвищення конкурентоспроможності економіки, розширення доступу до міжнародних ринків	Посилення залежності від глобальних цифрових платформ

Джерело: складено автором

Представлені стратегії мають комплексний характер і охоплюють основні рівні адаптації економічних екосистем: технологічний, кадровий, інноваційний, інституційний та безпековий. Їх реалізація передбачає не лише впровадження цифрових технологій, а й формування сприятливого середовища для довгострокового розвитку

Ще одним стратегічним напрямом є цифровізація державного управління, яка трансформує механізми взаємодії держави, бізнесу та громадян. Використання електронних сервісів, автоматизація адміністративних процесів та розвиток цифрових форматів участі громадян у прийнятті рішень сприяють підвищенню прозорості, ефективності та якості державного управління [4; 6].

Завершальним, але критично важливим елементом адаптації є забезпечення цифрової безпеки. Захист критичної інфраструктури, розвиток систем кіберзахисту, формування довіри до цифрового середовища та вдосконалення нормативно-правового регулювання є необхідними умовами стабільного функціонування цифрової економіки. У сучасних умовах саме рівень кіберстійкості значною мірою визначає загальний рівень економічної безпеки держави [4; 8].

На основі проведеного аналізу сформовано ключові стратегії адаптації національних економічних екосистем до викликів цифрової трансформації, які представлено в таб. 1.

економіки. Взаємодія зазначених напрямів забезпечує підвищення цифрової стійкості та конкурентоспроможності національних економічних систем.

Перспективи цифрової трансформації України. Для України цифрова трансформація сьогодні є не лише напрямом розвитку, а й одним із ключових

інструментів модернізації економіки та її поступової інтеграції до європейського економічного простору. В умовах посилення глобальної конкуренції саме рівень цифрового розвитку визначає здатність держави оперативно адаптувати економічні процеси, підвищувати ефективність управління та формувати сприятливе середовище для інвестицій і розвитку підприємництва [6; 10].

Особливе значення має подальший розвиток цифрової інфраструктури, яка формує основу функціонування сучасної економіки. Водночас важливим напрямом залишається зміцнення позицій ІТ-сектору, який є одним із найбільш динамічних сегментів національної економіки та забезпечує значний внесок у розвиток експорту послуг. Цифровізація державних сервісів також залишається одним із пріоритетних напрямів, оскільки сприяє підвищенню прозорості управління, оптимізації адміністративних процесів та покращенню взаємодії громадян і бізнесу з державними інституціями [4; 6].

Важливим завданням є також стимулювання інноваційної діяльності, що створює передумови для формування нових технологічних рішень, розвитку цифрового підприємництва та підвищення конкурентоспроможності економіки. У довгостроковій перспективі стратегічне значення має інтеграція України до єдиного цифрового ринку Європейського Союзу, що відкриває додаткові можливості для бізнесу, залучення інвестицій та гармонізації регуляторного середовища [5; 10].

Окремої уваги потребує забезпечення кіберстійкості економіки, оскільки в умовах подальшого поширення цифрових технологій безпека інформаційних систем стає одним із ключових факторів стабільності держави. У післявоєнний період цифрова трансформація може стати важливим інструментом відновлення та структурної перебудови української економіки, сприяючи підвищенню її ефективності, гнучкості та конкурентоспроможності на міжнародному рівні [10].

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що глобальна цифрова трансформація є одним із визначальних чинників структурних змін у сучасних економічних системах. Вона впливає не лише на технологічний рівень розвитку, а й трансформує механізми економічної взаємодії, управлінські підходи, структуру зайнятості та конкурентні позиції національних економік у світовому цифровому просторі [2; 3].

У процесі дослідження обґрунтовано, що адаптація національних економічних екосистем до умов цифрової економіки потребує комплексного системного підходу, який передбачає узгоджений розвиток технологічних, інституційних, соціальних та безпекових компонентів. Визначено, що ключовими стратегічними напрямками цифрової адаптації є розвиток цифрової інфраструктури, формування цифрового людського капіталу, підтримка інноваційних екосистем, цифровізація державного управління, забезпечення кібербезпеки та інтеграція до глобального цифрового простору.

На основі аналізу наукових підходів систематизовано основні виклики цифрової трансформації національних економічних екосистем, серед яких цифрова нерівність, кіберризик, технологічна залежність, зміна структури ринку праці та концентрація економічної влади в межах глобальних цифрових платформ. Встановлено, що ефективність цифрової адаптації значною мірою залежить від якості інституційного середовища, рівня інноваційної активності та здатності держави забезпечувати координацію цифрових змін [4; 6].

У межах дослідження запропоновано систематизацію стратегій адаптації економічних екосистем до викликів цифрової трансформації із визначенням їх основного змісту, очікуваного економічного ефекту та потенційних ризиків. Такий підхід дозволяє розглядати цифровізацію не лише як процес упровадження окремих технологій, а як комплексну трансформацію економічної екосистеми, що базується на взаємодії держави, бізнесу, науки та суспільства.

На прикладі України визначено, що перспективи цифрової трансформації пов'язані з розвитком цифрової інфраструктури, посиленням ролі ІТ-сектору, цифровізацією державних послуг, підтримкою інноваційного підприємництва та інтеграцією до європейського цифрового простору. Водночас важливою умовою стійкого розвитку залишається забезпечення кіберстійкості та формування ефективної системи цифрового управління.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на кількісне оцінювання рівня цифрової готовності національних економік, визначення ефективності державних цифрових стратегій, аналіз впливу штучного інтелекту на трансформацію економічних систем, а також розроблення механізмів подолання цифрової нерівності та забезпечення довгострокової цифрової стійкості держав [2; 5; 6].

Література:

1. Jacobides M., Cennamo C., Gawer A. Towards a theory of ecosystems. *Strategic Management Journal*. 2018. Vol. 39, №8. P. 2255-2276. DOI: <https://doi.org/10.1002/smj.2904>.
2. Hausberg J., Liere-Netheler K., Packmohr S., Pakura S., Vogelsang K. Research streams on digital transformation from a holistic business perspective: A systematic literature review and citation network analysis. *Journal of Business Economics*. 2019. Vol. 89. P. 931-963. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11573-019-00956-z>.

3. Hanelt A., Bohnsack R., Marz D., Antunes Marante C. A systematic review of the literature on digital transformation: Insights and implications for strategy and organizational change. *Journal of Management Studies*. 2021. Vol. 58, №5. P. 1159-1197. DOI: <https://doi.org/10.1111/joms.12639>.
4. Mann G., Karanasios S., Breidbach C. Orchestrating the digital transformation of a business ecosystem. *The Journal of Strategic Information Systems*. 2022. Vol. 31(3). Art. 101738. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2022.101733>.
5. George G., Schillebeeckx S. J. D. Digital transformation, sustainability, and purpose in the multinational enterprise. *Journal of World Business*. 2022. Vol. 57(3). Art. 101326. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101326>.
6. Hanna N. K. Assessing the digital economy: Aims, frameworks, pilots, results, and lessons. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*. 2020. Vol. 9(1). Art. 16. DOI: <https://doi.org/10.1186/s13731-020-00129-1>.
7. Гудзь Т. П., Горячун О. В., Саркісян А. С., Явтушок Д. В. Цифровізація екосистеми торговельного підприємництва. *Грааль науки*. 2025. № 60. С. 307-314. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.12.2025.032>.
8. Гасій О. В., Гудзь Т. П., Соколова А. М., Шаповалов В. О., Кашкалда В. В. Оцінка фінансової стабільності банківської системи як інструмента забезпечення сталого розвитку економіки. *Успіхи і досягнення в науці*. 2025. №2(12). С. 841-854. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-841-854](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-841-854).
9. Гасій О. В., Гудзь Т. П., Шаповалов В. О. Поведінкові аспекти цифрової комерції: споживач, фірма та модель їх взаємодії. *Наука і техніка сьогодні*. 2025. №13(54). С. 426-439. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13\(54\)-426-439](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-426-439).
10. Гудзь Т. П., Брусов Н. О. Повоєнна трансформація економічного потенціалу українських підприємств для освоєння євроінтеграційних можливостей. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2022. № 11-12. С. 28-34. DOI: <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-11-12-300-301-28-34>.
11. Міщенко В. А. Цифрові технології в сучасному маркетингу. *Наукові інновації та передові технології*. 2025. Вип. №5(45). С. 482-488. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5\(45\)-482-488](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5(45)-482-488).
12. Нескородь В. М., Паламарчук С. В., Міщенко В. А. Комплаєнс як модель ефективного управління та маркетингу персоналу. *Успіхи і здобутки в науці*. 2025. №5(15). С. 899-907. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5\(15\)-899-907](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5(15)-899-907).
13. Міщенко В. А. Управління омніканальним підходом як основа формування цілісного маркетингового інструментарію сучасного підприємства. *Наукові інновації та передові технології*. 2026. №4(56). С. 514-523. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-514-523](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-514-523).

References:

1. Jacobides, M., Cennamo, C., & Gawer, A. (2018). Towards a theory of ecosystems. *Strategic Management Journal*, 39(8), 2255-2276. <https://doi.org/10.1002/smi.2904>.
2. Hausberg, J. P., Liere-Netheler, K., Packmohr, S., Pakura, S., & Vogelsang, K. (2019). Research streams on digital transformation from a holistic business perspective: A systematic literature review and citation network analysis. *Journal of Business Economics*, 89, 931-963. <https://doi.org/10.1007/s11573-019-00956-z>.
3. Hanelt, A., Bohnsack, R., Marz, D., & Antunes Marante, C. (2021). A systematic review of the literature on digital transformation: Insights and implications for strategy and organizational change. *Journal of Management Studies*, 58(5), 1159-1197. <https://doi.org/10.1111/joms.12639>.
4. Mann, G., Karanasios, S., & Breidbach, C. F. (2022). Orchestrating the digital transformation of a business ecosystem. *The Journal of Strategic Information Systems*, 31(3), 101733. <https://doi.org/10.1016/j.jsis.2022.101733>.
5. George, G., & Schillebeeckx, S. J. D. (2022). Digital transformation, sustainability, and purpose in the multinational enterprise. *Journal of World Business*, 57(3), 101326. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2022.101326>.
6. Hanna, N. K. (2020). Assessing the digital economy: Aims, frameworks, pilots, results, and lessons. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9(1), 16. <https://doi.org/10.1186/s13731-020-00129-1>.
7. Hudz, T. P., Horiachun, O. V., Sarkisian, A. S., & Yavtushok, D. V. (2025). Digitalization of the trade entrepreneurship ecosystem. *Grail of Science*, 60, 3079-314. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.26.12.2025.032>.
8. Hasii, O. V., Hudz, T. P., Sokolova, A. M., Shapovalov, V. O., & Kashkald, V. V. (2025). Assessment of the financial stability of the banking system as a tool for ensuring sustainable economic development. *Successes and achievements in science*, 2(12), 841-854. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-841-854](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-841-854).
9. Hasii, O. V., Hudz, T. P., & Shapovalov, V. O. (2025). Behavioral aspects of digital commerce: Consumer, firm, and their interaction model. *Science and Technology Today*, 13(54), 426-439. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13\(54\)-426-439](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2025-13(54)-426-439).
10. Hudz, T. P., & Brusov, N. O. (2022). Post-war transformation of the economic potential of Ukrainian enterprises for the development of European integration opportunities. *Scientific Bulletin of Odesa National Economic University*, 11-12(300-301), 28-34. <https://doi.org/10.32680/2409-9260-2022-11-12-300-301-28-34>.
11. Mishchenko, V. A. (2025). Digital technologies in modern marketing. *Scientific innovations and advanced technologies*, 5(45), 482-488. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5\(45\)-482-488](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-5(45)-482-488).
12. Neskoro, V. M., Palamarchuk, S. V., & Mishchenko, V. A. (2025). Compliance as a model of effective management and personnel marketing. *Successes and achievements in science*, 5(15), 899-907. [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5\(15\)-899-907](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-5(15)-899-907).
13. Mishchenko, V. A. (2026). Management of the omnichannel approach as the basis for the formation of an integrated marketing toolkit of a modern enterprise. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*, 4(56), 514-523. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4\(56\)-514-523](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2026-4(56)-514-523).

